

ชื่อหน่วยงาน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่.....

คำอธิบายวิธีการตอบแบบสำรวจ

1. โปรดใส่เครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ ที่เป็นตัวเลือกคำตอบ "มี" หรือ "ไม่มี" พร้อมระบุนายการเอกสาร/หลักฐานที่ยังมี ทั้งนี้ หน่วยงานจะต้องแนบเอกสาร/หลักฐานที่อ้างถึงประกอบการตอบแบบสำรวจด้วย
2. **ติดเครื่องหมายที่หลักฐานในแต่ละข้อ พร้อมทำแถบสีเน้นข้อความในหลักฐานที่ใช้ตอบ** ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ตรวจประเมินสามารถพิจารณาเอกสาร/หลักฐานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ของข้อคำถาม และให้คะแนนอย่างแม่นยำตรงมากที่สุด

การดำเนินการเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานในภาพรวมในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

ดัชนีความพร้อมรับผิดชอบ

✓ **EB1 ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ผู้บริหารของหน่วยงานได้แสดงเจตจำนงสุจริตในการบริหารงานหน่วยงานอย่างไร**

1) ผู้บริหารของหน่วยงานมีการแสดงเจตจำนงว่าจะบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตต่อเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน หรือไม่

- ☒ มี หลักฐาน คือ 1. สำเนาประกาศเจตนารมณ์การป้องกันและต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน.....
.....2. สำเนาประกาศสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ว่าด้วย ประมวลจริยธรรมของข้าราชการเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของข้าราชการ.สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ พ.ศ. 2560.....
.....3. หนังสือ ที่ พร.0032.006 / 001 ลงวันที่ 6 มกราคม 2560 เรื่อง ขออนุญาตนำข้อมูลขึ้นเว็บไซต์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่
.....4. โครงการ สาธารณสุขแพร่ใสสะอาด รวมต่อต้านการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 (ภาพแผนการประชุม)
.....5. โครงการกำกับดูแลการดำเนินงานตามงบประมาณ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560
.....6. หนังสือที่ พร.0032.006 / 7481 ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2559 เรื่อง เชิญร่วมประกาศเจตนารมณ์การป้องกันและต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน
.....7. หนังสือ ที่ พร.0032.006 / 001 ลงวันที่ 6 มกราคม 2560 เรื่อง รับมอบมาตรฐานการปฏิบัติงาน สำหรับการบริหารเรื่องร้องเรียน

☐ ไม่มี

หมายเหตุ:

2) ผู้บริหารของหน่วยงานมีการแสดงเจตจำนงว่าจะบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตต่อสาธารณชน หรือไม่

- ☒ มี หลักฐาน คือ ปณิธานกรีนหน้าเว็บไซต์ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ ประกาศบนเว็บไซต์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ ณ วันที่ 10 มกราคม 2560
พท: URL
.....หนังสือ ที่ พร. 0032.006 / 001 ลงวันที่ 6 มกราคม 2560 เรื่อง หนังสือขออนุญาตนำข้อมูลขึ้นเว็บไซต์ของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่.....

☐ ไม่มี

หมายเหตุ:

ที่ นร ๐๐๓๒.๐๐๖/จ.ฉ.๑

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่
(สำนักงานชั่วคราว) ฉ.๑๔๙
ด.นาจักร อ.เมือง นร ๕๕๐๐๐

๑๖ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ส่งประกาศเจตนารมณ์การป้องกันและต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน และประกาศสำนักงาน
สาธารณสุขจังหวัดแพร่ ว่าด้วยประมวลจริยธรรมของข้าราชการเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน
ของข้าราชการ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดแพร่

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาประกาศเจตนารมณ์การป้องกันและต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน จำนวน ๑ ฉบับ
๒. สำเนาประกาศสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ว่าด้วยประมวลจริยธรรมของ
ข้าราชการ เพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของข้าราชการสำนักงานสาธารณสุข
จังหวัดแพร่ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องจาก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ ได้ประกาศเจตนารมณ์การป้องกันและต่อต้าน
การทุจริตคอร์รัปชันและประกาศสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ ว่าด้วยประมวลจริยธรรมของข้าราชการ
ข้าราชการเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของข้าราชการสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ เพื่อให้บุคลากร
ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ถือปฏิบัติ นั้น

ในการนี้ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ จึงขอส่งประกาศดังกล่าว เพื่อแสดง
เจตนารมณ์ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ : หน่วยงานผู้พิจารณา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ โทร ๐ ๕๔๖๕ ๓๐๕๔ ต่อ ๒๐๓

ที่ : สสจ.แพร่ ๐๐๒/๒๐๖๖ วันที่ : ๒๖ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง : ลงประกาศเจตนารมณ์การป้องกันและต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน และประกาศสำนักงาน
สาธารณสุขจังหวัดแพร่ ว่าด้วยประมวลจริยธรรมของข้าราชการเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน
ของข้าราชการ

เรียน : ผู้อำนวยการโรงพยาบาลแพร่/ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชน/สาธารณสุขอำเภอทุกแห่ง/
หัวหน้ากลุ่มงานสสจ.แพร่ ทุกกลุ่มงาน

เนื่องจาก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ ได้ประกาศเจตนารมณ์การป้องกันและต่อต้าน
การทุจริตคอร์รัปชันและประกาศสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ ว่าด้วยประมวลจริยธรรมของข้าราชการ
ข้าราชการเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของข้าราชการสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ เพื่อให้บุคลากร
ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ถือปฏิบัติ นั้น

ในการนี้ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ จึงขอส่งประกาศดังกล่าว เพื่อแสดงเจตนารมณ์
ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อทราบและเพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุข
จังหวัดแพร่ดำเนินการต่อไป

๒๖/๑/๒๐๖๐
๐๐๒/๒๐๖๐

ที่ พร ๐๐๓๒.๐๐๖/ - ๑๐๖๔

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่
(สำนักงานชั่วคราว) ๓๑๙
ต.นาจักร อ.เมือง พ.ร ๕๔๐๐๐

๑๖ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่อง ส่งประกาศเจตนารมณ์การป้องกันและต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน และประกาศสำนักงาน
สาธารณสุขจังหวัดแพร่ ว่าด้วยประมวลจริยธรรมของข้าราชการเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน
ของข้าราชการ

เรียน ผอ.ปช.ประจำจังหวัดแพร่ / ผอ.ปพ.ประจำจังหวัดแพร่ / ผอ.สตง.จังหวัดแพร่ / ชมรมกำนัน
ผู้ใหญ่บ้านจังหวัดแพร่ / ชมรม อสม. จังหวัดแพร่

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาประกาศเจตนารมณ์การป้องกันและต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน จำนวน ๑ ฉบับ
๒. สำเนาประกาศสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ว่าด้วยประมวลจริยธรรมของ
ข้าราชการ เพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของข้าราชการสำนักงานสาธารณสุข
จังหวัดแพร่ จำนวน ๑ ชุด

เนื่องจาก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ ได้ประกาศเจตนารมณ์การป้องกันและต่อต้าน
การทุจริตคอร์รัปชันและประกาศสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ ว่าด้วยประมวลจริยธรรมของข้าราชการ
ข้าราชการเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของข้าราชการสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ เพื่อให้บุคลากร
ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ถือปฏิบัติ นั้น

ในการนี้ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ จึงขอส่งประกาศดังกล่าว เพื่อแสดง
เจตนารมณ์ต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

กลุ่มงานนิติการ

โทร. ๐ ๕๔๖๓ ๕๒๕๔ ต่อ ๒๐๙

โทรสาร ๐ ๕๔๖๓ ๕๒๕๖

ประกาศสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่
เรื่อง เจตนารมณ์การป้องกันและต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ ให้ความสำคัญกับการต่อต้านทุจริตคอร์รัปชันตลอดจนสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับมีจิตสำนึกในการป้องกันและต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในทุกรูปแบบ เพื่อที่สร้างเสริมไปข้างหน้า มีมาตรฐานในการบริหารราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีธรรมาภิบาลอันจะทำให้ประชาชนเกิดความมั่นใจ ศรัทธาและไว้วางใจในการบริหารงานภาครัฐ

อาศัยอำนาจตาม มาตรา ๕๕ ประกอบมาตรา ๓ / ๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๔ พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖

ดังนั้น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ จึงประกาศเจตนารมณ์การป้องกันและต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน เพื่อพึงยึดถือเป็นแนวทางการปฏิบัติต่อไป ดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศฉบับนี้ใช้กับนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดแพร่ และบุคลากรของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ทุกคน

ข้อ ๒ บุคลากรของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ จะไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องทุจริตคอร์รัปชัน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

ข้อ ๓ บุคลากรของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ ไม่พึงละเลยหรือเพิกเฉย เมื่อพบเห็นการกระทำที่เข้าข่ายการทุจริตคอร์รัปชันที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ โดยต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชา หรือบุคคลที่รับผิดชอบทราบ และให้ความร่วมมือในการตรวจสอบข้อเท็จจริงต่าง ๆ หากมีข้อสงสัยหรือข้อขัดข้อง ขอให้ปรึกษาผู้บังคับบัญชา หรือบุคคลที่กำหนดให้ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการติดตามการปฏิบัติงานประมาลงหรือรวมขบวนการยุติธรรมที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดไว้

ข้อ ๔ บุคลากรสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ จะตระหนักถึงความสำคัญในการเผยแพร่ให้คนหมู่มาก และทำความเข้าใจกับบุคคลอื่นที่ต้องปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ หรืออาจเกิดผลกระทบต่อสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ ในเรื่องที่ต้องปฏิบัติมิให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน

ข้อ ๕ บุคลากรสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ จะมุ่งมั่นที่จะสร้างและรักษาวัฒนธรรมการทำงานที่ยึดมั่นว่าการทุจริตคอร์รัปชัน และการให้หรือรับสินบนเป็นการกระทำที่ยอมรับไม่ได้ ไม่ทำจะเป็นการกระทำที่บุคคลใดก็ห้าม หรือการที่สุ่มร่วมกับภาครัฐหรือภาคเอกชน

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๙

นายแพทย์

ทศเทพ บุญทอง

(นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด)

(นายทศเทพ บุญทอง)

พ.ศ. ๒๕๔๙ และในโอกาสที่งาน

นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดแพร่

/เจนจิรา คิต

การตัดสินใจหรือการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งนั้น การกระทำดังกล่าวอาจเกิดขึ้นโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ทั้งเจตนาหรือไม่เจตนาหรือบางเรื่องเป็นการปฏิบัติสืบต่อกันมา จนไม่เห็นว่าจะเป็นสิ่งผิดแต่อย่างใด พฤติกรรมเหล่านี้เป็นการกระทำความผิดทางจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะ (ประโยชน์ของส่วนรวม) แต่กลับตัดสินใจปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ ของตนเองหรือพวกพ้อง

“คณะกรรมการประมวลจริยธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน” หมายถึง คณะกรรมการจริยธรรมประจำสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่

ข้อ ๓ ให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดแพร่เป็นผู้รักษาการตามประกาศประมวลจริยธรรมนี้

หมวด ๒ มาตรฐานจริยธรรม

มาตรฐานจริยธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนสำหรับข้าราชการในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่

ข้อ ๔ ข้าราชการในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ทุกคน มีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม อำนวยความสะดวกและให้บริการแก่ผู้มาติดต่อราชการตามหลักธรรมาภิบาล โดยจะต้องยึดมั่นในผลประโยชน์ส่วนรวม โดย

๔.๑ กำหนดให้ข้าราชการทุกคนต้องปฏิบัติดังนี้

- ๑) ข้าราชการในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ ทุกคน ต้องปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ตามราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒
- ๒) รายงานเรื่องเบาะแสการทุจริตประพฤติมิชอบให้ผู้บังคับบัญชาทราบ
- ๓) กำหนดขอบเขตความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่รัฐอื่นๆ ที่เข้ามาติดต่อกับงานด้วย โดยตั้งอยู่บนฐานของความเป็นทางการ เพื่อหลีกเลี่ยงการถูกกล่าวหาการให้อภิสิทธิ์พิเศษเฉพาะคน
- ๔) แจ้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลประโยชน์ในด้านธุรกิจทั้งในนามของตนเองและในนามของครอบครัว หลีกเลี่ยงจากการเข้าไปเกี่ยวข้องกับธุรกิจของครอบครัว
- ๕) ปฏิบัติต่อผู้มาติดต่องานอย่างเป็นธรรม เท่าเทียมกัน โดยปราศจากความเกรงกลัวอิทธิพลหรือให้อภิสิทธิ์แก่ผู้อื่น
- ๖) การสร้างความเข้าใจในการปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายการป้องกันการทุจริต และนโยบายต่างๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กับการทุจริต เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน
- ๗) ขอคำปรึกษาผู้บังคับบัญชา ผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มงาน หากมีข้อสงสัยในการปฏิบัติงานตามหน้าที่
- ๘) จงรักภักดีต่อหน่วยงานและมีจิตใจหาว่าหาญที่ยึดประโยชน์สูงสุดของหน่วยงาน

๔.๒ ห้ามข้าราชการทุกคนปฏิบัติในสิ่งต่อไปนี้

- ๑) รับของขวัญทั้งในรูปของเงินและสิ่งของจากผู้มาติดต่อ และการรับของที่ระลึกในกรณีการเข้าเยี่ยม ให้มอบกับหัวหน้าหน่วยงาน
- ๒) ห้ามรับรางวัลจากเจ้าหน้าที่รัฐอื่น ที่มาติดต่องานซึ่งตนเองได้ทำไปโดยหน้าที่
- ๓) ห้ามรับรางวัลจากผู้ใด ในการสะเวนการกระทำตามหน้าที่ของตน ซึ่งควรต้องกระทำตามหน้าที่

- ๔) ห้ามรับรางวัลใดๆ ที่เป็นการแสดงหรือการโน้มน้าวให้ละเว้นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลใดที่เกิดจากการกระทำหน้าที่ของตนเอง
- ๕) ห้ามกระทำการโดยการจงใจหรือตั้งใจในการแก้ไขหรือรอกข้อความทำให้เกิดความผิดพลาดของข้อความในเอกสารการทำงาน
- ๖) ห้ามรับเชิญงานเลี้ยงหรือห้ามการรับเชิญไปรับประทานอาหารจากผู้ที่มาติดต่อกันด้วย เพื่อป้องกันการถูกกล่าวหา
- ๗) ห้ามรับของขวัญจากผู้ใดที่มาติดต่อกันด้วย ไม่ว่าด้วยเหตุผลใดหรืองานเลี้ยงสังสรรค์ตามเทศกาลใดก็ตาม
- ๘) ห้ามเชิญผู้ใดที่มาติดต่อกันด้วย เข้ามาเกี่ยวข้องในงานจัดเลี้ยงที่ตนดำเนินการอยู่
- ๙) ห้ามรับจ้างหรือรับค่าตอบแทนการจ้างงานเป็นค่าล่วงเวลา เว้นแต่ได้รับความเห็นชอบจากผู้มีอำนาจ
- ๑๐) ห้ามรับค่าธรรมเนียม ค่าบริการจากผู้ใด จากการให้บริการตามหน้าที่ของตนเอง
- ๑๑) ห้ามรับค่าตอบแทน หรือค่าชดเชยใดๆ จากผู้รับสัญญาที่เข้ามารับโครงการในหน่วยงาน
- ๑๒) ห้ามลงทุนในธุรกิจกับผู้ใด ที่ติดต่อกับงานกับตนเองอยู่
- ๑๓) ห้ามมีผลประโยชน์ร่วมกันกับร้านค้า เช่น เป็นหุ้นส่วน หรือเป็นกรรมการ เป็นต้น ในการซื้อของก็ห้ามซื้อจากร้านค้าที่มีส่วนได้เสียนี้ ในราคาเท่ากันแต่คุณภาพต่ำกว่า
- ๑๔) ห้ามรับค่าตอบแทน (Commission) หรือเงินส่วนแบ่งโดยทุจริต จากผู้รับสัญญาที่เกิดจากการให้บริการหรือสิ่งของใดๆ
- ๑๕) ห้ามรับข้อเสนอหรือรับบริการโดยไม่คิดเงิน เช่น ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าบริการในการตกแต่งสถานที่ จากผู้ใดที่ติดต่อกันอยู่ด้วย
- ๑๖) ห้ามใช้ความสัมพันธ์เอาอกเอาใจแก่ผู้ใดที่ติดต่อกันด้วยจนเกินเหตุอันควร ด้วยการปฏิบัติในเชิงให้อภิสิทธิ์ หรือชอบพอเป็นพิเศษ
- ๑๗) ห้ามรับค่าตัวชมฟุตบอล ภาพยนตร์หรืออื่นๆ จากผู้รับสัญญาของหน่วยงาน
- ๑๘) ห้ามจัดประชุมอย่างเป็นทางการ หรือเพื่อจัดการต่อรองกับผู้รับสัญญาในสถานที่ของหน่วยงาน หรือใช้สถานที่ทำงานของผู้รับสัญญา เว้นแต่มีเหตุผลที่จำเป็นต้องทำเช่นนั้น
- ๑๙) ห้ามไปหา เยี่ยมเยียนสถานที่ทำงาน หรือบ้านของผู้รับสัญญาที่ติดต่อกันอยู่
- ๒๐) ห้ามรับเงินกู้ยืมไม่ว่าโดยมีประกัน หรือไม่มีประกันจากผู้รับสัญญาที่ติดต่อกันด้วย
- ๒๑) ห้ามไม่ให้รับค่าใช้จ่ายส่วนตัวใดๆ จากผู้รับสัญญา
- ๒๒) ห้ามให้ผลประโยชน์ส่วนตัวเข้ามาแทรกแซงการทำงานตามหน้าที่ในความรับผิดชอบ
- ๒๓) ห้ามทำลายหรือสร้างความเสื่อมเสียแก่หน่วยงาน เช่น ให้คำชี้แนะแก่ผู้รับสัญญาในทางที่ตักตวงประโยชน์หรือชี้แนะช่องโหว่ในสัญญาให้ผู้รับสัญญา ทั้งนี้ไม่ว่าจะได้รับรางวัลตอบแทน หรือไม่ได้รางวัลตอบแทนก็ตาม
- ๒๔) ห้ามใช้เวลาราชการไปดูแลธุรกิจส่วนตัว

๒๕) ห้ามใช้เวลาราชการ เครื่องคอมพิวเตอร์และระบบอินเทอร์เน็ตของหน่วยงานแสวงหาประโยชน์ส่วนตัว ด้วยการติดต่อซื้อขายสินค้า

๒๖) ห้ามนำข้อมูลลับของหน่วยงานไปเปิดเผย เพื่อรับสิ่งตอบแทนที่เป็นประโยชน์ในรูปของเงินหรือประโยชน์อื่นใด หรือนำข้อมูลไปเปิดเผยญาติหรือพวกพ้อง และแสวงหาประโยชน์จากข้อมูลเหล่านั้น เช่น ข้อมูลการสอบบรรจุบุคคลเข้ารับราชการในตำแหน่งต่างๆ ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นต้น

๒๗) ห้ามนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้เป็นประโยชน์ส่วนตัวหรือผู้อื่น เช่น การนำรถยนต์ของราชการไปใช้ส่วนตัว

๒๘) ห้ามเข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงาน ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม

๒๙) ห้ามทำหลักฐานการไปราชการเป็นเท็จ

๓๐) ห้ามรับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นเท็จในการตรวจรับพัสดุหรือการจ้างทุกกรณี

๓๑) ห้ามหน่วยงานซื้อของที่คุณภาพต่ำหรือปริมาณต่ำ ราคาสูง

๓๒) ห้ามหน่วยงานซื้อของในราคาแพงกว่าปกติ หรือแพงกว่าท้องตลาด

หมวด ๓

ส่วนที่ ๑

กลไกและการบังคับใช้ประมวลจริยธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

ข้อ ๕ ให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดแพร่ มีหน้าที่ควบคุม กำกับให้มีการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้อย่างทั่วถึงและเคร่งครัด โดยมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

๑) ประชุม สัมมนาเพื่อให้ความรู้เรื่องการป้องกันเพื่อไม่ให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนแก่ข้าราชการ

๒) ปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงาน หรือระเบียบ เพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

๓) ดำเนินการเผยแพร่ ปลุกฝัง ส่งเสริม ยกย่องข้าราชการที่เป็นแบบอย่างที่ดี และติดตามสอดส่องการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้อย่างสม่ำเสมอ

๔) ให้ความช่วยเหลือและดูแลข้าราชการซึ่งปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้มิให้ถูกกลั่นแกล้งหรือถูกใช้อำนาจโดยไม่เป็นธรรม อันมีผลประโยชน์ต่อการแต่งตั้ง โยกย้าย เลื่อนขั้นเงินเดือน หรือกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของข้าราชการผู้นั้น เว้นแต่จะได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมแล้ว

๕) อื่นๆ ตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๖ ให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดแพร่ แต่งตั้งคณะกรรมการจริยธรรมของข้าราชการ ขึ้น เพื่อควบคุม กำกับให้มีการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้

คณะกรรมการประมวลจริยธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนประกอบด้วย

๑) รองนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดแพร่ ที่นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดแพร่ มอบหมาย เป็น ประธานคณะกรรมการจริยธรรม

๒) หัวหน้ากลุ่มงานทุกกลุ่ม เป็น คณะกรรมการ

๓) นิติกร เป็น คณะกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการประมวลจริยธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ต้องไม่เคยถูกลงโทษทางวินัยมาก่อน

ข้อ ๗ คณะกรรมการประมวลจริยธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑) ควบคุม กำกับ ส่งเสริมและให้คำแนะนำในการใช้บังคับประมวลจริยธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนนี้ ในสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่

๒) สอดส่องดูแลให้มีการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้ ในกรณีที่มีข้อสงสัยหรือมีข้อร้องเรียนว่ามีการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ให้ส่งเรื่องให้นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดแพร่ เพื่อปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้และรายงานผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยโดยเร็ว

๓) ให้คณะกรรมการจริยธรรมหรือผู้ที่คณะกรรมการจริยธรรมมอบหมายมีหน้าที่ขอความร่วมมือให้กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงาน รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือห้างหุ้นส่วน บริษัท ชี้แจงข้อเท็จจริง ส่งเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ส่งผู้แทนหรือบุคคลในสังกัด มาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำเกี่ยวกับเรื่องที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง

๔) คุ้มครองข้าราชการซึ่งปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมนี้ อย่างตรงไปตรงมา มิให้ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจ โดยไม่เป็นธรรมต่อข้าราชการผู้นั้น

ส่วนที่ ๒

ระบบบังคับใช้ประมวลจริยธรรม

ข้อ ๘ การฝ่าฝืนมาตรฐานประมวลจริยธรรมเกี่ยวกับการปฏิบัติเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนตามความในหมวด ๒ ซึ่งเป็นความผิดวินัยตามกฎหมายว่าด้วย พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพนักงานราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ หรือระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยลูกจ้างประจำของส่วนราชการ พ.ศ. ๒๕๓๗ ให้ผู้บังคับบัญชารายงานผู้มีอำนาจดำเนินการทางวินัยตามควรแก่กรณีต่อไป

หมวด ๔

ขั้นตอนการลงโทษ

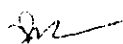
ข้อ ๙ การปฏิบัติฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมนี้ ให้ดำเนินการตามควรแก่กรณี เพื่อให้มีการแก้ไขหรือดำเนินการที่ถูกต้อง หรือตักเตือน หรือนำไปประกอบการพิจารณาความดีความชอบหรือการสั่งให้ผู้ฝ่าฝืนนั้นปรับปรุงตนเองหรือได้รับการพัฒนาแล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๐ การปฏิบัติฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมนี้ จะถือเป็นการฝ่าฝืนจริยธรรมร้ายแรงหรือไม่ให้พิจารณาจากพฤติกรรมของผู้ฝ่าฝืน ความจงใจหรือเจตนา มูลเหตุจูงใจ ความสำคัญและระดับตำแหน่ง ตลอดจนหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ฝ่าฝืน อายุ ประวัติ และความประพฤติในอดีต สภาพแวดล้อมแห่งกรณี ผลร้ายอันเกิดจากการฝ่าฝืนเหตุอื่นอันควรนำมาประกอบการพิจารณา
ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๙ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๕๙

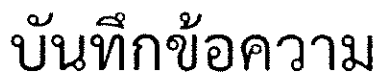
ทศเทพ บุญทอง
(นายทศเทพ บุญทอง)
นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดแพร่

สำเนาถูกต้อง

(นางเจนจิรา เดชนาลักษณ์)
จพ.การเงินและบัญชีชำนาญงาน

เจนจิรา / คัด

เมื่อ ๑๐ เมษายน ๒๕๒๕

ด้วย สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ ได้ทำการประกาศเจตนารมณ์การป้องกันและต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชั่น และประกาศสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ ว่าด้วยประมวลจริยธรรมข้าราชการ เพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนของข้าราชการ ณ วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๙ เพื่อเป็นการเสริมให้บุคลากรสาธารณสุข และแสดงเจตจำนงสุจริตในการบริหารราชการ จนเกิดเป็นวัฒนธรรมในการร่วมต่อต้านการทุจริต ใน

ในกรณีนี้ กลุ่มงานนิติการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ จึงขออนุเคราะห์นำข้อมูลดังกล่าว
ข้างต้นขึ้นพิจารณาในวาระของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ ต่อไป

1997年12月15日

นายสงัด อุนทรพิธ)
เจ้าพนักงานสารบรรณสายบ้านหมาก

๓. ตัวชี้วัดความสำเร็จ

๓.๑ ร้อยละ ๑๐๐ ของบุคลากรกลุ่มเป้าหมาย ได้รับความรู้ ความเข้าใจในเรื่องมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ มาตรา ๑๐๐ มาตรา ๑๐๓ และมาตรา ๑๐๓/๗

๓.๒ ร้อยละ ๑๐๐ ของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ผ่านเกณฑ์การประเมิน ITA ในระดับสูงมาก

๔. กลุ่มเป้าหมาย/ผู้เข้าร่วมโครงการ

บุคลากร/หน่วยงานเครือข่าย ในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่

๕. ระยะเวลาดำเนินโครงการ

ตั้งแต่เดือน ตุลาคม ๒๕๕๙ ถึง กันยายน ๒๕๖๐

๖. พื้นที่ดำเนินการ

หน่วยงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่

๗. ผู้รับผิดชอบโครงการ

กลุ่มงานนิติการ สสจ.แพร่

๘. วิธีการดำเนินการ

ดำเนินการตามปฏิทินการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

๑) ระยะเตรียมการ

๑.๑ เขียนโครงการเพื่ออนุมัติและเห็นชอบ

๒) ระยะดำเนินงานตามโครงการ

๒.๑ กิจกรรมที่ ๑ ประชุมเครือข่ายคุณธรรมและความโปร่งใสหน่วยงานสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๐

๒.๑.๑ ประชุมทีมงานเตรียมความพร้อมในการจัดประชุม

๒.๑.๒ กำหนดวัน เวลา สถานที่ และประสานวิทยากร ประสานกลุ่มเป้าหมายผู้เข้าร่วมประชุม

๒.๑.๓ ดำเนินการจัดประชุมตามแผน

๒.๒ กิจกรรมที่ ๒ ปลุกจิตสำนึกต่อต้านการทุจริต

๒.๒.๑ ประชุมทีมงานเพื่อเตรียมการจัดกิจกรรมปลุกจิตสำนึกต่อต้านการทุจริต โดยมีรูปแบบเป็นการประชุมบุคลากรในเรื่องสังกัดเรื่อง พรบ.ปปช. มาตรา ๑๐๐ มาตรา ๑๐๓ และมาตรา ๑๐๓/๗

๒.๒.๒ กำหนดวัน เวลา สถานที่ วิทยากร ประสานกลุ่มเป้าหมายเพื่อแจ้งกำหนดการเข้าร่วมประชุม

๒.๒.๓ ดำเนินการจัดประชุมตามแผน

๒.๓ กิจกรรมที่ ๓ เสริมสร้างสนับสนุนเชิดชูหน่วยงานคุณธรรม ยกย่องบุคลากรสาธารณสุขต้นแบบ

ด้านคนดีและชื่อเสียง

๒.๓.๑ จัดตั้งคณะกรรมการคัดเลือกบุคลากรสาธารณสุขต้นแบบด้านคนดีและชื่อเสียง

๒.๓.๒ จัดประชุมคณะกรรมการฯ เพื่อดำเนินการพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่สมควรจะเป็นผู้ได้รับ

รางวัลบุคลากรสาธารณสุขต้นแบบด้านคนดีและชื่อเสียง ระดับจังหวัด โดยพิจารณาสรรหาและคัดเลือกตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการระดับกระทรวงสาธารณสุขกำหนด

นางวันวิมล นิลคำ

สำนักงานสาธารณสุข
จังหวัดแพร่
กระทรวงสาธารณสุข

คู่มือ

การบริหารจัดการเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

Conflict of Interest

กลุ่มงานนิติการ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่

สารบัญ

คำนำ	๓
บทที่ ๑ ความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict Of Interests Of Interests)	๔
บทที่ ๒ หลักการ และแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน	๗
บทที่ ๓ มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน	๑๑
บทที่ ๔ กรณีตัวอย่างเรื่องการขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัว และผลประโยชน์ส่วนรวม	๑๗
หนังสืออ้างอิง	๒๓
ภาคผนวก	๒๔
-ประกาศสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ว่าด้วย ประมวลจริยธรรมของข้าราชการเพื่อป้องกัน ผลประโยชน์ทับซ้อนของข้าราชการสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ พ.ศ. ๒๕๖๐	
-ประกาศสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่เรื่อง เจตนารมณ์การป้องกันและต่อต้านการทุจริต คอร์รัปชัน	

คำนำ

คู่มือการบริหารจัดการเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน ได้รวบรวมหลักการและแนวคิด พร้อมตัวอย่างเพื่อการบริหารจัดการระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ สาธารณะที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมี ผลประโยชน์ส่วนตนอยู่ และได้ใช้อิทธิพลตามอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเพื่อให้เกิดประโยชน์ส่วนตัว โดยก่อให้เกิดผลเสียต่อผลประโยชน์ส่วนรวม ในหลายรูปแบบไม่เฉพาะในรูปของ ตัวเงินหรือทรัพย์สินเท่านั้น แต่รวมถึงผลประโยชน์อื่น ๆ ที่ไม่ใช่ในรูปตัวเงินหรือทรัพย์สินด้วย

คู่มือเล่มนี้ จะนำเสนอถึงหลักการ แนวคิด กรณีตัวอย่างพร้อมข้อเสนอแนะทางนำไปปรับใช้ในการบริหารจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนเพื่อลดปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ให้หมดไปให้ที่สุด

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ ในสังกัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่ทุกระดับทุกคน รวมทั้งผู้ที่สนใจศึกษาแนวทาง เกี่ยวกับการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนในการบริหารและเพื่อให้การปฏิบัติงาน มีประสิทธิภาพ สูงสุดต่อไป

ผู้จัดทำ

กลุ่มงานนิติการ

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดแพร่

บทที่ ๑

ความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict Of Interests Of Interests)

ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict Of Interests) หรือความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม หรือ **ผลประโยชน์ขัดกัน** หมายถึง การที่เจ้าหน้าที่รัฐปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนหรือ พวกพ้องเป็นหลัก ซึ่งถือเป็นความผิดเชิงจริยธรรมและเป็นการผิดขั้นแรกที่จะนำไปสู่การทุจริต

สำนักงาน ก.พ. ได้นิยาม ความขัดแย้งกันระหว่างผลประโยชน์ทับซ้อนและผลประโยชน์ส่วนรวม (Conflict Of Interests) หมายถึง สถานการณ์หรือการกระทำที่บุคคลไม่ว่าจะเป็นนักการเมือง ข้าราชการ พนักงาน บริษัท หรือผู้บริหารมีผลประโยชน์ส่วนตัวมากจนมีผลต่อการตัดสินใจ หรือการปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งหน้าที่ที่บุคคลนั้นรับผิดชอบอยู่ และส่งผลกระทบต่อประโยชน์ของส่วนรวม กล่าวคือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐตัดสินใจหรือปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งของตนอันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองหรือพวกพ้อง มากกว่าประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะเกิดขึ้นอย่างรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ทั้งเจตนาและไม่เจตนาใน รูปแบบที่หลากหลายจนกระทั่งกลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่ไม่เห็นว่าเป็นความผิด ตัวอย่างการกระทำ ดังกล่าวมีให้เห็นได้มากในสังคม ส่งผลให้บุคคลนั้นขาดการตัดสินใจที่เที่ยงธรรม เนื่องจากการยึดผลประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก ได้ส่งผลเสียทำให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติ ก่อให้เกิดการกระทำที่ผิดจริยธรรมและ จรรยาบรรณของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ แต่ทำหน้าที่กลับตัดสินใจหรือปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนหรือพวกพ้องเป็นหลัก

ความขัดแย้ง Conflict สถานการณ์ที่ขัดกัน ไม่ลงรอยเป็นเหตุการณ์อันเกิดขึ้น เมื่อบุคคลไม่สามารถตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ความขัดแย้งอาจเกิดขึ้นได้จากความไม่ลงรอยกันในเรื่องความคิด แนวทางปฏิบัติ หรือผลประโยชน์

ผลประโยชน์ส่วนตัว Private Interest เป็นผลตอบแทนที่บุคคลได้รับโดยเห็นว่ามีคุณค่าที่จะสนองตอบความต้องการของตนเอง หรือของกลุ่มที่ตนเองเกี่ยวข้อง ผลประโยชน์เป็นสิ่งจูงใจให้คนเรามีพฤติกรรมต่างๆ เพื่อสนองความต้องการทั้งหลาย

ผลประโยชน์ส่วนรวมหรือผลประโยชน์สาธารณะ Public Interest สิ่งใดก็ตามที่ให้ประโยชน์สุขแก่กลุ่มบุคคลทั้งหลายในสังคม ผลประโยชน์สาธารณะยังหมายถึงหลักประโยชน์ต่อมวลสมาชิกในสังคม พฤติกรรมที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อน เจ้าหน้าที่ของรัฐควรมีจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตนเสมอ

ตัวอย่างพฤติกรรมที่เข้าข่ายผลประโยชน์ทับซ้อนหรือเข้าข่ายความขัดแย้ง ระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวมที่ส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงต่อสังคมไทย ได้แก่

๑. หาประโยชน์ให้ตนเอง หรือ การใช้อำนาจหน้าที่เพื่อตนเอง เช่น ข้าราชการใช้อำนาจหน้าที่ทำให้บริษัทตัวเองได้งานรับเหมาจากรัฐ หรือฝากลูกหลานเข้าทำงาน
๒. รับผลประโยชน์ คือ การรับสินบนหรือรับของขวัญ เช่น เป็นเจ้าพนักงานสรรพากรแล้วรับเงินจากผู้มาเสียภาษีหรือเป็นเจ้าหน้าที่จัดซื้อแล้วรับของกำนัลจากร้านค้า
๓. ใช้อิทธิพล เป็นการเรียกผลตอบแทนในการใช้อิทธิพลในตำแหน่งหน้าที่ ส่งผลที่เป็นคุณแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอย่างไม่เป็นธรรม
๔. ใช้ทรัพย์สินของทางราชการเพื่อประโยชน์ส่วนตน เช่น การใช้รถยนต์หรือคอมพิวเตอร์ของราชการทำงานส่วนตัว
๕. ใช้ข้อมูลลับของทางราชการ เป็นการนำข้อมูลลับของทางราชการไม่เปิดเผยเพื่อรับสิ่งตอบแทนที่เป็นประโยชน์ในรูปของเงินหรือประโยชน์อื่นๆ หรือนำไปเปิดเผยให้ญาติหรือพวกพ้องเพื่อแสวงหาประโยชน์จากข้อมูลเหล่านั้น
๖. การทำงานพิเศษ เช่น เป็นที่ปรึกษาหรือตั้งบริษัทดำเนินธุรกิจซ้อนกับหน่วยงานที่ตนเองทำงานอยู่
๗. การทำงานหลังเกษียณ คือ การทำงานกับผู้อื่นหลังจากออกจากที่ทำงานเดิมโดยใช้ความรู้หรืออิทธิพลจากที่เคยปฏิบัติหน้าที่ราชการมารับงาน หรือเอาประโยชน์ให้กับตนเองหรือพวกพ้อง

องค์กรสากล Organization for Economic Cooperation and Development นิยาม

ผลประโยชน์ทับซ้อน Conflict of Interest เป็นความทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์สาธารณะที่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผลประโยชน์ทับซ้อนมี ๓ ประเภท

๑. ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นจริง Actual มีความทับซ้อนระหว่างผลประโยชน์ส่วนตน และสาธารณะ
๒. ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เห็น Perceived & Apparent เป็นผลประโยชน์ทับซ้อนที่คนเห็น ว่ามีแต่จริงๆ อาจไม่มีก็ได้ ถ้าจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนประเภทนี้อย่างขาดประสิทธิภาพก็อาจนำมาซึ่งผลเสียไม่น้อยกว่าการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นจริง ข้อนี้แสดงว่าเจ้าหน้าที่ไม่เพียงแต่จะต้อง ประพฤติตนอย่างมีจริยธรรมเท่านั้นแต่ต้องทำให้คนอื่นรู้และเห็นด้วยว่าไม่ได้รับประโยชน์เช่นนั้นจริง
๓. ผลประโยชน์ทับซ้อนที่เป็นไปได้ Potential ผลประโยชน์ส่วนตนที่มีในปัจจุบันอาจจะทับซ้อนกับผลประโยชน์สาธารณะได้ในอนาคต หน้าที่ทับซ้อน (Conflict of Duty) หรือผลประโยชน์เบียดเบียนกัน (Competing Interests) มี ๒ ประเภท

๓.๑ ประเภทแรก เกิดจากการที่เจ้าหน้าที่มีบทบาทหน้าที่มากกว่าหนึ่ง เช่น เป็นเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานและเป็นคณะกรรมการด้านระเบียบวินัยประจำหน่วยงานด้วย ปัญหาจะเกิดเมื่อไม่สามารถแยกแยะ บทบาทหน้าที่ทั้งสองออกจากกันได้ อาจทำให้ทำงานไม่มีประสิทธิภาพ หรือแม้กระทั่งเกิดความผิดพลาดหรือ ผิดกฎหมาย ปกติหน่วยงานมักมีกลไกป้องกันปัญหานี้โดยแยกแยะบทบาทหน้าที่ต่างๆ ให้ชัดเจน แต่ก็ยังมี ปัญหาได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหน่วยงานที่มีกำลังคนน้อยหรือมีเจ้าหน้าที่บางคนเท่านั้นที่สามารถทำงานบางอย่างที่คนอื่นๆ ทำไม่ได้ คนส่วนใหญ่ไม่ค่อยห่วงปัญหานี้กันเพราะดูเหมือนไม่มีเรื่องผลประโยชน์ส่วนตนมาเกี่ยวข้อง

๓.๒ ประเภทที่สอง เกิดจากการที่เจ้าหน้าที่มีบทบาทหน้าที่มากกว่าหนึ่งบทบาท และบทบาทหน้าที่ในหน่วยงานนั้น ทำให้ได้ข้อมูลภายในบางอย่างที่อาจนำมาใช้ประโยชน์แก่การทำบทบาทหน้าที่ให้แก่อีกหน่วยงานหนึ่งได้ ผลเสียคือ ถ้านำข้อมูลมาใช้ก็อาจเกิดการประทุพผิมชอบหรือความลำเอียง/อคติต่อคนบางกลุ่ม ควรถือว่าหน้าที่ทับซ้อนเป็นปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนด้วย เพราะว่ามีหลักการจัดการแบบเดียวกัน นั่นคือ การตัดสินใจทำหน้าที่ต้องเป็นกลางและกลไกการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนก็สามารถจัดการกับหน้าที่ทับซ้อนได้

บทที่ ๒

หลักการ และแนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

หลักการ ๔ ประการสำหรับการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. ปกป้องผลประโยชน์สาธารณะ การทำเพื่อผลประโยชน์ของสาธารณะเป็นหน้าที่หลัก เจ้าหน้าที่ต้องตัดสินใจและให้คำแนะนำภายในกรอบกฎหมายและนโยบาย จะต้องทำงานในขอบเขตหน้าที่ พิจารณาความถูกต้องไปตามเนื้อหา ไม่ให้ผลประโยชน์ส่วนตนมาแทรกแซง รวมถึงความเห็นหรือทัศนคติส่วนบุคคลปฏิบัติต่อแต่ละบุคคลอย่างเป็นกลาง ไม่มีอคติลำเอียงด้วยเรื่องศาสนา อาชีพ จุดยืนทางการเมือง เผ่าพันธุ์ วงศ์ตระกูล ฯลฯ ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ไม่เพียงปฏิบัติตามกฎหมายเท่านั้น แต่ต้องมีจริยธรรมด้วย

๒. สนับสนุนความโปร่งใสและพร้อมรับผิด การจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนต้องอาศัย กระบวนการแสวงหา เปิดเผยและจัดการที่โปร่งใส นั่นคือ เปิดโอกาสให้ตรวจสอบ และมีความพร้อมรับผิดมีวิธีการต่างๆ เช่น จัดทะเบียนผลประโยชน์ โยกย้ายเจ้าหน้าที่จากตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทับซ้อน การเปิดเผยผลประโยชน์ส่วนตนหรือความสัมพันธ์ที่อาจมีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ถือเป็นขั้นตอนแรกของการ จัดการผลประโยชน์ทับซ้อน การใช้กระบวนการอย่างเปิดเผยทั่วหน้า จะทำให้เจ้าหน้าที่ร่วมมือและสร้างความ เชื่อมั่นแก่ประชาชน ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้เสีย

๓. ส่งเสริมความรับผิดชอบส่วนบุคคลและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง การแก้ปัญหาหรือจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนจะสะท้อนถึงคุณลักษณะและความเต็มใจของเจ้าหน้าที่และองค์กร การจัดการต้องอาศัยข้อมูลนำเข้าจากทุกระดับในองค์กร ฝ่ายบริหารต้องรับผิดชอบเรื่องการสร้างระบบและ นโยบาย และเจ้าหน้าที่ก็มีความรับผิดชอบต่อผลประโยชน์ทับซ้อนของตนมี เจ้าหน้าที่ต้องจัดการกับเรื่อง ส่วนตนเพื่อหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อนมากที่สุดเท่าที่ทำได้ และผู้บริหารก็ต้องเป็นแบบอย่างด้วย

๔. สร้างวัฒนธรรมองค์กร ผู้บริหารต้องสร้างสภาพแวดล้อมเชิงนโยบายที่ช่วยสนับสนุนการตัดสินใจในเวลาที่มีประเด็นผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้น และการสร้างวัฒนธรรมแห่งความซื่อตรงต่อหน้าที่ ซึ่งต้องอาศัยวิธีการดังนี้

- ให้คำแนะนำ และการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่เพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์และ การปฏิบัติ รวมถึงการใช้กฎเกณฑ์ที่มีในสภาพแวดล้อมการทำงาน
- ส่งเสริมให้มีการสื่อสารอย่างเปิดเผยและมีการเสวนาแลกเปลี่ยนเพื่อให้เจ้าหน้าที่สบาย ใจในการเปิดเผยและหารือเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนในที่ทำงาน
- ป้องกันไม่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อนที่เจ้าหน้าที่เปิดเผยเพื่อมิให้มีผู้นำไปใช้ในทางที่ผิด
- ให้เจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงนโยบายและกระบวนการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนเพื่อให้รู้สึกเป็นเจ้าของและปฏิบัติตามในเวลาเดียวกันก็ต้องสร้างระบบโดยการพัฒนาในเรื่องต่อไปนี้
- มาตรฐานในการส่งเสริมความซื่อตรงต่อหน้าที่โดยรวมไว้ในข้อกำหนดทางจริยธรรม
- กระบวนการระบุความเสี่ยงและจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน

- กลไกความพร้อมรับผิดทั้งภายในและภายนอก
- วิธีการจัดการ (รวมถึงการลงโทษ) ที่ทำให้เจ้าหน้าที่ถือว่าเป็นความรับผิดชอบของตนเองที่จะต้องทำตามกฎระเบียบและมาตรฐาน

แนวทางการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน ๖ ขั้นตอน ดังนี้

๑. ระบุว่าผลประโยชน์ทับซ้อนแบบใดบ้างที่มักเกิดขึ้นในองค์กร
๒. พัฒนาระเบียบที่เหมาะสม รวมถึงกลยุทธ์การจัดการและแก้ไขปัญห
๓. ให้การศึกษาแก่เจ้าหน้าที่และผู้บริหารระดับต่างๆ รวมถึงเผยแพร่นโยบายการจัดการ ผลประโยชน์ทับซ้อนให้ทั่วถึงในองค์กร
๔. ดำเนินการเป็นแบบอย่าง
๕. สื่อสารให้ผู้มีส่วนได้เสีย ผู้รับบริการ ผู้สนับสนุนองค์กรและชุมชนทราบถึงความมุ่งมั่นในการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน
๖. บังคับใช้นโยบายและทบทวนนโยบายสม่ำเสมอ

รายละเอียดแต่ละขั้นตอน

๑) การระบุผลประโยชน์ทับซ้อน

- ขั้นตอนแรกนี้คือ การระบุว่าการดำเนินงานของหน่วยงาน มีจุดใดบ้างที่เสี่ยงต่อการเกิด ผลประโยชน์ทับซ้อน และผลประโยชน์ทับซ้อนที่จะเกิดขึ้นได้นั้นมีประเภทใดบ้าง
- เป้าหมายสำคัญ คือ องค์กรต้องรู้ว่าอะไรคือผลประโยชน์ทับซ้อนที่เป็นไปได้เพื่อป้องกัน ไม่ให้เกิดผลประโยชน์ทับซ้อนที่เกิดขึ้นจริงและที่เห็น
- การมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนสำคัญ เพราะจะทำให้ระบุจุดเสี่ยงได้ครอบคลุม และทำให้เจ้าหน้าที่รู้สึกเป็นเจ้าของและร่วมมือกับนโยบาย
- ตัวอย่างของผลประโยชน์ส่วนตน เช่น ผลประโยชน์ทางการเงิน/เศรษฐกิจ (เช่น หนี้) ธุรกิจส่วนตัว/ครอบครัว ความสัมพันธ์ส่วนตัว (ครอบครัว ชุมชน ชนิตพันธ์ ศาสนา ฯลฯ) ความสัมพันธ์กับ องค์กรอื่น (เอ็นจีโอ สหภาพการค้า พรรคการเมือง ฯลฯ) การทำงานเสริม ความเป็นอธิการ/การแข่งขันกับคนอื่น/กลุ่มอื่น
- ตัวอย่างของจุดเสี่ยง เช่น การปฏิบัติสัมพันธ์กับภาคเอกชน การทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจตราเพื่อควบคุมคุณภาพมาตรฐานของการทำงานหรืออุปกรณ์ในภาคธุรกิจ การออกใบอนุญาต การให้บริการที่อุปสงค์มากกว่าอุปทาน การกระจายงบราชการ การปรับปรุงการลงโทษ การให้เงิน/สิ่งของ สนับสนุนช่วยเหลือผู้เดือดร้อน การตัดสินใจพิพาท ฯลฯ ทั้งนี้ รวมถึงงานที่สาธารณะหรือสื่อมวลชนให้ความสนใจเป็นพิเศษ
- การระบุผลประโยชน์ทับซ้อนนี้ต้องพิจารณานโยบายและข้อกำหนดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

๒) พัฒนากลยุทธ์และตอบสนองอย่างเหมาะสม

- องค์ประกอบประการหนึ่งในการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนก็คือ ความตระหนักของ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เกี่ยวกับวิธีการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน รวมถึงความรับผิดชอบของแต่ละคน ดังนั้น กฎเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดการต้องแยกให้ชัดเจนระหว่างความรับผิดชอบขององค์กร และความรับผิดชอบของสมาชิกในองค์กร และยังต้องทำให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่สามารถ
- รู้ได้ว่าเมื่อใดมีผลประโยชน์ทับซ้อนเกิดขึ้น และในแบบใด (แบบเกิดขึ้นจริง แบบที่เห็นหรือแบบเป็นไปได้)
- เปิดเผยผลประโยชน์ทับซ้อนและบันทึกกลยุทธ์ต่างๆ ที่ใช้เพื่อการจัดการ
- ติดตามประสิทธิภาพของกลยุทธ์ที่ใช้

๓) ให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่และหัวหน้างานระดับสูง

- เพื่อให้การจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนมีประสิทธิภาพ ต้องมีการให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เจ้าหน้าที่ในองค์กร เอกชนที่มาทำสัญญา อาสาสมัคร หัวหน้างานระดับสูง และกรรมการบริหาร เริ่มตั้งแต่การปฐมนิเทศและต่อเนื่องในระหว่างการทำงาน เจ้าหน้าที่ทุกคนควรสามารถเข้าถึงนโยบายและข้อมูลที่จะช่วยให้พวกเขาสามารถระบุและเปิดเผยผลประโยชน์ทับซ้อน ส่วนตัวผู้บริหารเองก็ต้อง รู้วิธีการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน
- ขั้นตอนแรกของการให้ความรู้คือ สร้างความเข้าใจว่าอะไรคือผลประโยชน์ทับซ้อน ผลประโยชน์ทับซ้อนใดเกิดขึ้นบ่อยในองค์กร อะไรคือจุดเสี่ยงที่ระบุในนโยบาย รวมถึงความแตกต่างของความ รับผิดชอบในการปฏิบัติตามนโยบายของผู้มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน ควรให้เอกสารบรรยายพร้อมตัวอย่างที่ ชัดเจนสำหรับการระบุและจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน โดยเน้นตรงที่เป็นจุดเสี่ยงมากๆ เช่น การติดต่อ การร่วมทำงานกับภาคเอกชน การแลกเปลี่ยนบุคลากรกับภาคเอกชน การแปรรูป การลดขั้นตอนและกระจายอำนาจความสัมพันธ์กับเอ็นจีโอ และกิจกรรมทางการเมือง เป็นต้น
- นอกจากการให้ความรู้แล้ว ความตื่นตัวและเอาใจใส่ของผู้บริหาร รวมถึงกลยุทธ์ การจัดการที่มีประสิทธิภาพ จะมีส่วนอย่างสำคัญในการช่วยให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตาม การสร้างความตื่นตัวและความเอาใจใส่จะช่วยให้การแสวงหาจุดเสี่ยงและพัฒนาวิธีการป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นต่อไป

๔) ดำเนินการเป็นแบบอย่าง

- การจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยความทุ่มเทของผู้ที่อยู่ในตำแหน่งระดับบริหาร ซึ่งต้องแสดงภาวะผู้นำ สนับสนุนนโยบายและกระบวนการอย่างแข็งขัน สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่เปิดเผยผลประโยชน์ทับซ้อน และให้ความช่วยเหลือแก้ไข
- ผู้บริหารต้อง (๑) พิจารณามีข้อมูลเพียงพอที่จะชี้ว่าหน่วยงานมีปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนหรือไม่
- (๒) ชี้แจงให้นักประโยชน์ขององค์กร ประโยชน์ส่วนบุคคล และประโยชน์สาธารณะ และพิจารณาว่าอะไรคือวิธีที่ดีที่สุดในการจัดการหรือแก้ไขผลประโยชน์ทับซ้อน
- (๓) พิจารณาปัจจัยอื่นๆ รวมถึงระดับและลักษณะของตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงลักษณะของผลประโยชน์ทับซ้อน

๕) สื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสีย

- ประเด็นสำคัญ คือ ภาพลักษณ์ขององค์กรในการรับรู้ของผู้มีส่วนได้เสีย เนื่องจากไม่สามารถจัดการกับผลประโยชน์ทับซ้อนได้ดีเพียงใด ถ้าผู้มีส่วนได้เสียรับรู้เป็นตรงกันข้ามผลเสียที่เกิดขึ้นก็เลวร้ายไม่แพ้กัน
- การทำงานกับองค์กรภายนอกไม่ว่าเป็นเอ็นจีโอหรือภาคธุรกิจ องค์กรต้องระบุดูแลความเสี่ยง ของผลประโยชน์ทับซ้อนก่อน และพัฒนาวิธีป้องกัน ไม่ว่าจะเป็นเรื่องข้อมูลภายใน หรือโอกาสการใช้อำนาจ หน้าที่เพื่อผลประโยชน์ และต้องแจ้งแก่องค์กรภายนอกให้ทราบนโยบายการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนและผลที่ตามมาหากไม่ปฏิบัติตามนโยบาย เช่น ยกเลิกสัญญาหรือดำเนินการตามกฎหมายบางองค์กรภาครัฐจะอาศัยจริยธรรมธุรกิจเพื่อสื่อสารเกี่ยวกับหน้าที่และความพร้อมรับผิดชอบที่ผู้ทำธุรกิจมีกับหุ้นส่วนและผู้ทำสัญญาด้วย
- นอกจากนี้ ควรสื่อสารแบบสองทางกับองค์กรภายนอก อาจใช้วิธีต่างๆ เช่น ให้มีส่วนร่วมในการระบุดูแลความเสี่ยงและร่วมกันพัฒนากลไกป้องกันแก้ไขปัญหา ขอรับฟังความเห็นต่อร่างนโยบายการ จัดการผลประโยชน์ทับซ้อน ร่วมทบทวนและปรับปรุงกลไกการแสวงหาและแก้ไขผลประโยชน์ทับซ้อน วิธีเหล่านี้จะทำให้ได้นโยบายที่สอดคล้องกับความคาดหวังสาธารณะและได้รับความร่วมมือจากผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งนี้ในการร่วมกันจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้มีส่วนได้เสีย องค์กรภาครัฐต้องทำให้การตัดสินใจทุกขั้นตอนโปร่งใสและตรวจสอบได้

๖) การบังคับใช้และทบทวนนโยบาย

- ระบบจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนได้รับการทบทวนประสิทธิภาพสม่ำเสมอ โดยสอบถาม ข้อมูลจากผู้ใช้ระบบและผู้มีส่วนได้เสียอื่นๆ เพื่อให้ระบบใช้ได้จริง และตอบสนองต่อสภาพการทำงาน รวมถึง สภาพสังคม เศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลง อีกทั้งยังสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและความร่วมมือ นอกจากนี้ยังอาจเรียนรู้จากองค์กรอื่นๆ การแสวงหาการเรียนรู้เช่นนี้ยังเป็นการสื่อสารว่าองค์กรมีความมุ่งมั่นในการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนอีกด้วย การทบทวนควรครอบคลุมจุดเสี่ยงและมาตรการและผลการทบทวนหรือมีการเปลี่ยนแปลงต้องสื่อสารให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติให้เข้าใจ และปรับเปลี่ยนการทำงานให้สอดคล้องกัน โดยอาจพัฒนาระบบสนับสนุนเพื่อช่วยพัฒนาทักษะและการให้คำปรึกษาแก่เจ้าหน้าที่

แนวทางปฏิบัติเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน “ความขัดแย้งระหว่างบทบาท” (Conflict of roles) เช่น นายสมชายเป็นกรรมการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน โดยที่บุตรสาวของสมชายเป็นผู้สมัครสอบคนหนึ่งด้วย ซึ่งในกรณีนี้ถือว่าเกิด “การดำรงตำแหน่งอันหมิ่นเหม่ต่อการเกิด ปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน” แต่ในกรณีนี้ถือว่ายังมีได้นำไปสู่การกระทำความผิดแต่ประการใด เช่น การสอบคัดเลือกบุคคลยังมิได้เกิดขึ้นจริงหรือมีการสอบเกิดขึ้นแล้วแต่นายสมชายสามารถวางตัวเป็นกลางมิได้ ช่วยเหลือบุตรสาวของตนแต่ประการใด เป็นต้น ถ้าเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน จะต้องถอนตัวออกอย่างสมบูรณ์จากการเป็นผู้มีส่วนในการตัดสินใจ งดแสดงความคิดเห็น ละเว้นจากการให้คำปรึกษา และงดออกเสียง (Recusal) เช่น ในกรณีที่สมชาย เป็นกรรมการสอบคัดเลือกบุคลากรเข้าทำงานโดยมีบุตรสาวของตนสมัครเข้าร่วมสอบคัดเลือกด้วยนั้น ซึ่งในสถานการณ์เช่นนี้ สมชายจะต้องลาออกจากการเป็นกรรมการสอบคัดเลือก เพื่อเป็นการถอนตัวออกจากการเกี่ยวข้องกับสถานการณ์อันหมิ่นเหม่ต่อผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างสูง

บทที่ ๓

มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

มาตรการกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๕๐ และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔

มาตรา ๑๐๐ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นคู่สัญญาหรือมีส่วนได้ส่วนเสียในสัญญาที่ทำกับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๒) เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นปฏิบัติหน้าที่ในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจกำกับดูแล ควบคุม ตรวจสอบ หรือดำเนินคดี

(๓) รับสัมปทานหรือคงถัวซึ่งสัมปทานจากรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอันมีลักษณะเป็นการผูกขาดตัดตอน ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม หรือเป็น หุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่สัญญาในลักษณะดังกล่าว

(๔) เข้าไปมีส่วนได้เสียในฐานะเป็นกรรมการ ที่ปรึกษา ตัวแทน พนักงานหรือลูกจ้างในธุรกิจของเอกชนซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบของหน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้นั้นสังกัดอยู่หรือปฏิบัติหน้าที่ในฐานะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งโดยสภาพของผลประโยชน์ของธุรกิจของเอกชน นั้นอาจขัดแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวม หรือประโยชน์ทางราชการหรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น

เจ้าหน้าที่ของรัฐตำแหน่งใดที่ต้องห้ามมิให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้เป็นไปตามที่ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ให้นำบทบัญญัติในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับกับคู่สมรสของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวรรคสอง โดยให้ถือว่าการดำเนินการของคู่สมรสดังกล่าวเป็นการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรา ๑๐๑ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มาใช้บังคับกับการดำเนินการของผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีโดยอนุโลม เว้นแต่การเป็นผู้ถือหุ้นไม่เกินร้อยละห้าของ จำนวนหุ้นทั้งหมดที่จำหน่ายได้ในบริษัทมหาชนจำกัด ซึ่งไม่ใช่บริษัทที่เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐๐ (๒) ที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

มาตรา ๑๐๒ บทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มิให้นำมาใช้บังคับกับการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งหน่วยงานที่มีอำนาจกำกับ ดูแล ควบคุม หรือตรวจสอบการดำเนินงานของบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด มอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในบริษัทจำกัด มอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ในบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด ที่หน่วยงานของรัฐถือหุ้นหรือเข้าร่วมทุน

มาตรา ๑๐๓ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลนอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยาตามหลักเกณฑ์และจำนวนที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของผู้ที่พ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วยังไม่ถึงสองปีด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๑๐๓/๑ บรรดาความผิดที่บัญญัติไว้ในหมวดนี้ ให้ถือเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย

บทลงโทษ มาตรา ๑๒๒

เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๑๐๐ มาตรา ๑๐๑ หรือมาตรา ๑๐๓ ต้อง ระวางโทษจำคุก ไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือ ทั้งจำ ทั้งปรับ

กรณีความผิดตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสาม หากเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้รู้เห็นยินยอมด้วยในการที่คู่สมรสของตนดำเนินการตามมาตรา ๑๐๐ วรรคหนึ่งให้ถือว่าผู้นั้นไม่มีความผิด

๒.ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การ รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๕๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๕๒ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจึงกำหนดหลักเกณฑ์และจำนวนทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับจากบุคคลได้โดยธรรมจรรยาไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ.๒๕๕๓”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้ “ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา” หมายความว่า การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือจากบุคคลที่ให้แก่ในโอกาสต่างๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียมประเพณีหรือ วัฒนธรรม หรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม

“ ญาติ” หมายความว่า ผู้บุพการี ผู้สืบสันดาน พี่น้องร่วมบิดามารดา หรือร่วมบิดาหรือ มารดาเดียวกัน ลุง ป้า น้า อา คู่สมรส ผู้บุพการีหรือผู้สืบสันดานของคู่สมรส บุตรบุญธรรม หรือ ผู้รับบุตรบุญธรรม

“ประโยชน์อื่นใด” หมายความว่า สิ่งที่มีมูลค่า ได้แก่ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม หรือ สิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

ข้อ ๔ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามที่กำหนดไว้ในประกาศนี้

ข้อ ๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาได้ดังต่อไปนี้

- (๑) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติซึ่งให้โดยเสน่หาตามจำนวนที่เหมาะสมตามฐานานุรูป
- (๒) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติมีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคลแต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท
- (๓) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

ข้อ ๖ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากต่างประเทศ ซึ่งผู้ให้มิได้ระบุให้เป็นของส่วนตัวหรือมีหรือมูลค่าเกินกว่าสามพันบาท ไม่ว่าจะระบุเป็นของส่วนตัวหรือไม่ แต่มีเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรายงาน รายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าว ให้ผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็วหากผู้บังคับบัญชาเห็นว่าไม่มีเหตุที่จะอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นยึดถือทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวนั้นไว้เป็นประโยชน์ส่วนบุคคล ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินให้หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยทันที

ข้อ ๗ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์หรือมีราคาหรือมีมูลค่ามากกว่าที่กำหนดไว้ในข้อ ๕ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับมาแล้วโดยมีความจำเป็นอย่างยี่งที่ต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคลเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นต้องแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์นั้นต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการ ผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงาน สถาบันหรือองค์กรที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยทันที ที่สามารถกระทำได้ เพื่อให้วินิจฉัยว่ามีเหตุผลความจำเป็น ความเหมาะสมและสมควรที่จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นไว้เป็นสิทธิของตนหรือไม่

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาหรือผู้บริหารสูงสุดของรัฐวิสาหกิจหน่วยงาน หรือสถาบัน หรือ องค์กรที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัด มีคำสั่งว่าไม่สมควรรับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าว ก็ให้คืนทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นแก่ผู้ให้โดยทันที ในกรณีที่ไม่สามารถคืนให้ได้ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นส่งมอบทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวให้เป็นสิทธิของหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดโดยเร็ว

เมื่อได้ดำเนินการตามความในวรรคสองแล้วให้ถือว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นไม่เคยได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์ดังกล่าวเลย

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับทรัพย์สินไว้ตามวรรคหนึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่ง ผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวงหรือเทียบเท่า หรือเป็นกรรมการหรือผู้บริหารสูงสุด ของรัฐวิสาหกิจ หรือเป็นกรรมการ หรือผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานของรัฐให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริง เกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่อผู้มีอำนาจแต่งตั้งถอดถอนส่วนผู้ที่ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการ และกรรมการในองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งที่ไม่มีผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจถอดถอน ให้แจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช.ทั้งนี้ เพื่อดำเนินการตามความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง

ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับทรัพย์สินไว้ตามวรรคหนึ่ง เป็นผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้แจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้น ต่อประธานสภาผู้แทนราษฎร ประธานวุฒิสภา หรือประธานสภาท้องถิ่นที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเป็นสมาชิก แล้วแต่กรณีเพื่อดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง

ข้อ ๘ หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามประกาศฉบับนี้ ให้ใช้บังคับผู้ซึ่งพ้นจากการเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมาแล้วไม่ถึงสองปีด้วย

๓. ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน

ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ได้กำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมของข้าราชการในการป้องกันปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนในการปฏิบัติราชการหลายประการ ดังปรากฏ

ในหมวด ๒ ข้อ ๓ (๓) ข้อ ๕(๑),(๒),(๓),(๔) ข้อ ๖(๑),(๒),(๓) ข้อ ๗(๔),(๕) ข้อ ๘(๕) ข้อ ๙(๑) ดังนี้

หมวด ๒ จริยธรรมข้าราชการพลเรือน

ข้อ ๓ ข้าราชการต้องยึดมั่นในจริยธรรมและยืนหยัดกระทำในสิ่งที่ถูกต้องและเป็นธรรมโดยอย่างน้อยต้องวางตนดังนี้

(๓) ต้องรายงานการดำรงตำแหน่งทั้งที่ได้รับค่าตอบแทนและไม่ได้รับค่าตอบแทน

ข้อ ๕ ข้าราชการต้องแยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่ และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) ไม่นำความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ตนมีต่อบุคคลอื่น ไม่ว่าจะเป็นญาติพี่น้อง พรรคพวก เพื่อนฝูง หรือผู้มีบุญคุณส่วนตัว มาประกอบการใช้ดุลพินิจให้เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลนั้น หรือปฏิบัติต่อบุคคลนั้นต่างจากบุคคลอื่นเพราะชอบหรือชัง

(๒) ไม่ใช้เวลาราชการ เงิน ทรัพย์สิน บุคลากร บริการ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกของทางราชการไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของตนเองหรือผู้อื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย

(๓) ไม่กระทำการใด หรือดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติการใดในฐานะส่วนตัว ซึ่งก่อให้เกิด ความเคลือบแคลงหรือสงสัยว่าจะขัดกับประโยชน์ส่วนรวมที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน้าที่ ในกรณีที่มีความเคลือบแคลงหรือสงสัย ให้ข้าราชการผู้นั้นยุติการกระทำดังกล่าวไว้ก่อน แล้วแจ้งให้ผู้บังคับบัญชา หัวหน้าส่วนราชการ และคณะกรรมการจริยธรรมพิจารณา เมื่อคณะกรรมการ จริยธรรมวินิจฉัยเป็นประการใดแล้วจึงปฏิบัติตามนั้น

(๔) ในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบในหน่วยงานโดยตรงหรือหน้าที่อื่นในราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน หรือหน่วยงานของรัฐ ข้าราชการต้องยึดถือประโยชน์ของทางราชการ เป็นหลัก ในกรณีที่มีความขัดแย้งระหว่างประโยชน์ของทางราชการ หรือประโยชน์ส่วนรวม กับประโยชน์ส่วนตนหรือส่วนกลุ่ม อันจำเป็นต้องวินิจฉัยหรือชี้ขาด ต้องยึดประโยชน์ของทางราชการ และประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ

ตัวอย่าง : อาทิตย์ได้รับการเสนอราคาพิเศษสำหรับค่าประกันรถยนต์ใหม่ ๓๐ คัน ของหน่วยงานที่รับผิดชอบอยู่ จากพรพิมลลูกพี่ลูกน้องของเขา พร้อมข้อเสนอการบริการประกันรถฟรีให้กับรถยนต์ส่วนบุคคลของอาทิตย์ เรื่องราวจะเป็นอย่างไรต่อไป หน่วยงานจะซื้อประกันภัยราคาพิเศษด้วยความสัมพันธ์ส่วนตัวของอาทิตย์หรือไม่ และอาทิตย์จะรับสิทธิประโยชน์ส่วนตัวอะไรอีกไหมและพรพิมลจะได้รับคำตอบอย่างไร....

ข้อสรุป : ถ้าคุณเป็นอาทิตย์ คุณจะเก็บของเหล่านี้ไว้หรือไม่ ?

จากตัวอย่างนี้ สอดคล้องกับประมวลจริยธรรม ฯ ข้อ ๕ ที่ว่าการแยกแยะเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่ นายอาทิตย์ทำถูกที่ไม่รับข้อเสนอของพรพิมล และให้พรพิมลส่งเรื่องตามขั้นตอน เพราะการใช้ความสัมพันธ์ส่วนตัวมาประกอบการใช้ดุลพินิจให้คุณให้โทษแก่บุคคลนั้น ๆ ถือเป็นการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมข้อ ๕ (๑) และต้องยึดประโยชน์ของทางราชการและประโยชน์ส่วนรวมตามข้อ ๕(๔)

ข้อ ๖ ข้าราชการต้องละเว้นจากการแสวงประโยชน์ที่มีขอบโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ และไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม โดยอย่างน้อย ต้องวางตน ดังนี้

(๑) ไม่เรียก รับ หรือยอมจะรับ หรือยอมให้ผู้อื่นเรียก รับ หรือยอมจะรับซึ่งของขวัญ แทนตนหรือญาติของตน ไม่ว่าก่อนหรือหลังดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ไม่ว่าจะเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เป็นการให้โดยธรรมจรรยา หรือเป็นการให้ตาม ประเพณีหรือให้แก่บุคคลทั่วไป

(๒) ไม่ใช้ตำแหน่ง หรือกระทำการที่เป็นคุณ หรือเป็นโทษแก่บุคคลใด เพราะมีอคติ

(๓) ไม่เสนอ หรืออนุมัติโครงการ การดำเนินการ หรือการดำเนินการหรือสัญญา ซึ่งตนเองหรือบุคคลอื่นจะได้ประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายหรือประมวลจริยธรรมนี้

ตัวอย่าง : วิโรจน์ประธานคณะกรรมการจัดซื้อครุภัณฑ์ในหน่วยงานราชการ ได้วางแผนและออกกฎเกณฑ์การจัดซื้อครุภัณฑ์เพื่อผลประโยชน์ของบริษัทที่เขาเป็นหุ้นส่วนอย่างลับ ๆ ไพศาล ผู้ได้บังคับบัญชาของนายวิโรจน์ตรวจพบเข้า จึงต้องการที่จะรักษาผลประโยชน์ของทางราชการไว้แต่กังวลว่าจะส่งผลกระทบต่อหน้าที่การงานของตน เรื่องมาถึงวันสรุปผลบับประชุม เขาจึงตัดสินใจทำเช่นไรต่อไป...

ข้อสรุป : การที่นายไพศาลมีความคิดเห็นคัดค้านผู้บังคับบัญชาในที่ประชุมโดยยึดมั่นในหลักการและเหตุผลและความถูกต้องเป็นสำคัญ ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรม ฯ ข้อ ๓(๔) ซึ่งนอกจากการคัดค้านแล้ว ควรจัดทำบันทึกคำคัดค้านของตนไว้ในรายงานประชุม หรือในเรื่องนั้นแล้วแต่กรณี เพื่อให้สามารถเป็นหลักฐานป้องกันการมีส่วนร่วมรู้เห็นในการกระทำความผิด กล่าวอีกนัยหนึ่ง นายไพศาลยังมีการกระทำที่สอดคล้องกับประมวลจริยธรรม ฯ ข้อ ๔(๓) กล่าวคือได้ตรวจพบว่าหลักเกณฑ์การจัดซื้อครุภัณฑ์ที่กำหนดนั้นอาจมีการ “ลือคสเปค” โดยไม่ทราบมาก่อนว่าบริษัทที่มายื่นเป็นบริษัทที่ นายวิโรจน์ผู้บังคับบัญชามีส่วนได้ส่วนเสีย แสดงถึงการเป็นผู้มีความละเอียดรอบคอบ มีความรับผิดชอบและใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจอย่างตรงไปตรงมาตามข้อมูลหลักฐานที่ปรากฏ

ส่วนนายวิโรจน์ ถือได้ว่าการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม ข้อ ๖(๓) ที่ว่าต้องไม่เสนอ หรืออนุมัติโครงการ การดำเนินการหรือการดำเนินการหรือสัญญา ซึ่งตนเองหรือบุคคลอื่นจะได้รับประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย เหตุเพราะได้มีการวางแผนออกกฎเกณฑ์การจัดซื้อครุภัณฑ์เพื่อให้บริษัทของตนเองเป็นหุ้นส่วนได้ผลประโยชน์ จึงถือเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบและเป็นการกระทำที่ขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม

ตัวอย่าง : วิชัย ผู้ประมูลงานสร้างตึกสำนักงานของสถานที่ราชการแห่งหนึ่งเดินทางมาเพื่ออวยพรปีใหม่ให้กับ นายสุทิน รองอธิบดี ผู้ดูแลโครงการสร้างตึกที่นายวิชัยเคยประมูลได้ นายวิชัยยื่นกระเช้าผลไม้ พร้อมกับคะยั้นคะยอให้นายสุทินรับซองเงินสดที่เป็นสินน้ำใจเล็กน้อยสำหรับเพื่อน ๆ ข้าราชการในส่วนที่ดูแลโครงการนี้ให้นำไปแบ่งกัน นายสุทินจะทำอย่างไรดีกับเหตุการณ์นี้...

ข้อสรุป : ถึงแม้ว่าประชาชนมีความตั้งใจที่จะนำของขวัญมาให้ข้าราชการตามธรรมเนียมปฏิบัติ แต่ต้องระวังมูลค่าของขวัญแต่ละราย จะต้องจ่ายไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท ตามที่มติของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดไว้ หากท่านไม่ทราบที่มา ราคา หรือแน่ใจว่าของขวัญชิ้นนั้น ๆ จะรับไว้ได้หรือไม่ ท่านไม่ควรรับของขวัญนั้น สอดคล้องตามประมวลจริยธรรม ฯ ข้อ ๖(๑) คือ ข้าราชการต้องละเว้นจากการแสวงหาประโยชน์ที่มีขอบเขตเฉพาะไม่เรียกรับหรือยอมรับของขวัญของตนเอง รับให้ญาติ หรือให้คนอื่นรับแทนตน ไม่ว่าจะก่อนหรือหลังการปฏิบัติหน้าที่ ยกเว้นเป็นการให้โดยธรรมเนียมปฏิบัติ หรือที่ให้ตามประเพณีอย่างเหมาะสมแก่บุคคลทั่วไป

ข้อ ๗ ข้าราชการต้องเคารพและปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญและกฎหมายอย่างตรงไปตรงมา โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๔) ไม่เสี่ยงกฎหมาย ใช้หรือแนะนำให้ใช้ช่องว่างของกฎหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบ ของตนเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่น และต้องเร่งแก้ไขช่องว่างดังกล่าวโดยเร็ว

(๕) ไม่ยอมให้บุคคลอื่นอาศัยชื่อตนเองถือครองทรัพย์สิน สิทธิ หรือประโยชน์อื่นใดแทน บุคคลอื่นอันเป็นการเสี่ยงกฎหมาย หรือใช้ชื่อบุคคลอื่นถือครองสิ่งดังกล่าวแทนตนเพื่อปกปิดทรัพย์สิน ของตน

ตัวอย่าง : ศุภกิจข้าราชการหน้าใหม่ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความรู้ในเรื่องคอมพิวเตอร์เป็นอย่างมาก หลังจากรับราชการได้ไม่นาน ศุภกิจเห็นว่าคอมพิวเตอร์ในหน่วยงานมีระบบปฏิบัติการที่ซ้ำ จึงนำระบบปฏิบัติการที่ลอกเลียนจากโปรแกรมที่มีลิขสิทธิ์มาทดลองใช้ ทำให้เครื่องคอมพิวเตอร์ทำงานได้เร็วขึ้น เพื่อนร่วมงานจึงขอให้ศุภกิจลงโปรแกรมดังกล่าวในเครื่องคอมพิวเตอร์ของพวกเขาบ้าง ศุภกิจยินดีและภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือเพื่อน ข้าราชการ แต่สิ่งที่ศุภกิจทำกลับเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง...

ข้อสรุป : การกระทำของนายศุภกิจข้างต้น แม้จะทำให้คอมพิวเตอร์ของหน่วยงานใช้งานได้ดีขึ้น แต่ก็ถือว่าการละเมิดลิขสิทธิ์ทรัพย์สินทางปัญญาของผู้อื่น ส่วนราชการอาจถูกฟ้องร้องทางกฎหมายอันอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงานได้ หากท่านเห็นเพื่อนร่วมงานปฏิบัติอย่างเหตุการณ์ข้างต้น ท่านควรชี้แจงให้เพื่อนของท่านเข้าใจถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นและเป็นการกระทำฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม ฯ ข้อ ๗(๑) ด้วย

กรณีของการส่งเพลงละเมิดลิขสิทธิ์ให้กันทางเมล นอกจากเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์แล้ว ยังเป็นการกระทำผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดทางคอมพิวเตอร์ในการเผยแพร่ข้อมูลให้ผู้อื่นและการรับ - ส่งเอกสารราชการควรใช้อีเมลของหน่วยงานราชการเท่านั้น

ข้อ ๘ ข้าราชการต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม เป็นกลางทางการเมือง ให้บริการ แก่ประชาชนโดยมี
อรรถาศัยที่ดีและไม่เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๕) ไม่เอื้อประโยชน์เป็นพิเศษให้แก่ญาติพี่น้อง พรรคพวก เพื่อนฝูงหรือผู้มีบุญคุณและต้อง ปฏิบัติหน้าที่
ด้วยความเที่ยงธรรมไม่เห็นแก่หน้าผู้ใด

ตัวอย่าง : เทศกาลหาเสียงก่อนการเลือกตั้งถึงช่วงโค้งสุดท้าย สุธิหัวหน้าหน่วยราชการแห่งหนึ่งให้
สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวโดยแสดงความเห็นด้วยและชื่นชอบพรรคการเมืองที่มีนโยบายขึ้นเงินเดือนให้ข้าราชการใน
สัดส่วนที่มากกว่า ในเวลาต่อมาจึงจดหมายของความอนุเคราะห์ให้ใช้สถานที่ราชการเพื่อเผยแพร่ นโยบายของสอง
พรรคดังกล่าวมายังสุธิ หันที่สุธิเห็นจดหมายของพรรคการเมืองที่ชื่นชอบเขารีบดำเนินการตอบกลับให้ความ
ร่วมมือ หากแต่จดหมายอีกฉบับของอีกพรรคการเมืองที่ชื่นชอบกลับถูกวางทิ้งไว้ ต่อมาสุธิรู้สึกสับสนในสิ่งที่ตัวเอง
ทำลงไป แล้วเขาจะหาอย่างไร...

ข้อสรุป : ตามประมวลจริยธรรม ฯ ข้อ ๘ ที่ว่าข้าราชการต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเที่ยงธรรม เป็นกลาง
ทางการเมือง ซึ่งตามข้อ ๘(๔) ได้ขยายความเพิ่มเติมว่าต้องระมัดระวังในการให้สัมภาษณ์อภิปราย การแสดง
ปาฐกถา การบรรยาย หรือการวิพากษ์วิจารณ์ใด ๆ อันอาจกระทบต่อความเป็นกลางทางการเมือง เว้นแต่เป็นการ
แสดงความคิดเห็นทางวิชาการ

นอกจากนี้ตามประมวลจริยธรรม ฯ ข้อ ๑๑ ข้าราชการจะต้องยึดมั่นในการปกครองระบบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขด้วย

ข้อ ๙ ข้าราชการต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการอย่างเคร่งครัด และรวดเร็ว ไม่ถ่วง
เวลาให้เนิ่นช้าและใช้ข้อมูลข่าวสารที่ได้มาจากการดำเนินงาน เพื่อการในหน้าที่ และให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน
อย่างครบถ้วน ถูกต้อง ทันการณ์ และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

(๑) ไม่ใช้ข้อมูลที่ได้มาจากการดำเนินงานไปเพื่อการอื่น อันไม่ใช้การปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
เพื่อเอื้อประโยชน์แก่ตนเองหรือบุคคลอื่น

ตัวอย่าง : เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคลจากบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง ติดต่อมายังอัมพรเจ้าหน้าที่สำนักทะเบียน
ราษฎร เพื่อขอข้อมูลติดต่อ วิชาวิ อดีตเจ้าหน้าที่ฝ่ายบัญชีของบริษัท ซึ่งฉ้อโกงเงินของบริษัทไป โดยอ้างว่าวิชาวิ
ให้ข้อมูลตัวที่เป็นเท็จกับบริษัท อัมพรจะต้องทำอย่างไรต่อไป...

ข้อสรุป : หากเจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคลของบริษัทเอกชนต้องการข้อมูลส่วนตัวอย่างบริสุทธิ์ใจและไม่ต้องการ
นำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้เพื่อประโยชน์อื่น ควรต้องมีหลักฐานมายืนยันให้ครบถ้วนตามประมวลจริยธรรม ฯ ข้อ ๙
ระบุให้ข้าราชการต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการอย่างเคร่งครัด และรวดเร็ว ไม่ถ่วงเวลา
ให้เนิ่นช้า และใช้ข้อมูลที่ได้มาจากการดำเนินงานเพื่อการในหน้าที่ และให้ข้อมูลข่าวสารทางราชการแก่ประชาชน
อย่างครบถ้วน ทันการณ์ไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง

แต่หากไม่มีหลักฐานเอกสารมาแสดง ถ้าอัมพรให้ข้อมูลของวิภาวีไปก็อาจฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม ฯ ข้อ ๙(๑) คือ ใช้ข้อมูลที่ได้มาจากการดำเนินงานไปเพื่อการอื่น อันไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะเพื่อเอื้อประโยชน์แก่ตนเอง หรือบุคคลอื่น เช่นอาจใช้ข้อมูลนั้นเพื่อประโยชน์ในการซื้อขายทรัพย์สินส่วนตัวหรือไม่ ในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ แบบนี้ ข้าราชการควรชี้แจงและแสดงเหตุผลที่แท้จริงอย่างครบถ้วน ในกรณีที่กระทำการอันกระทบต่อสิทธิ และเสรีภาพบุคคลอื่น ต้องไม่อนุญาต หรือไม่อนุมัติตามที่ระบุบุคคลร้องขอ

**หน่วยงานภาครัฐต้องจัดการผลประโยชน์ทับซ้อนอย่างโปร่งใส และพร้อมรับผิดชอบ มิฉะนั้นจะบั่นทอน
ความเชื่อมั่นของประชาชน ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงาน**

บทที่ ๔

กรณีตัวอย่าง

ตัวอย่างประโยชน์ทับซ้อน

- ☐ การใช้ตำแหน่งไปดำเนินการเพื่อประโยชน์ทางธุรกิจของตนเองโดยตรง
- ☐ ใช้ตำแหน่งไปช่วยเหลือญาติสนิทมิตรสหาย
- ☐ การรับผลประโยชน์โดยตรง
- ☐ การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์โดยใช้ตำแหน่งหน้าที่การงาน
- ☐ การนำทรัพย์สินของหน่วยงานไปใช้ส่วนตัว
- ☐ การนำข้อมูลอันเป็นความลับของหน่วยงานมาใช้ประโยชน์ส่วนตัว
- ☐ การทำงานอีกแห่งหนึ่งที่ขัดแย้งกับแห่งเดิม
- ☐ ผลประโยชน์ทับซ้อนจากการเปลี่ยนสถานที่ทำงาน
- ☐ การปิดบังความผิด
- ☐ หาประโยชน์ให้ตนเอง
- ☐ รับประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่
- ☐ ใช้อิทธิพลเรียกผลตอบแทน

การรับประโยชน์ต่างๆ

- ☐ การรับของขวัญจากบริษัทต่างๆ
- ☐ บริษัทสนับสนุนค่าเดินทางไปดูงานต่างประเทศ
- ☐ หน่วยราชการรับเงินบริจาคจากธุรกิจที่เป็นลูกค้าของหน่วยงาน
- ☐ ได้รับของแถมหรือผลประโยชน์อื่นใดจากการจัดซื้อจัดจ้าง
- ☐ การที่คณะกรรมการกู้เงินจากสถาบันการเงินในการกำกับดูแล
- ☐ การที่คณะกรรมการฝากญาติพี่น้องหรือคนที่คุ้นเคยเข้าทำงานในรัฐวิสาหกิจที่ตนกำกับดูแลอยู่

ประโยชน์อันคำนวณเป็นเงินได้

- ☐ การปลดหนี้หรือการลดหนี้ให้เปล่า
- ☐ การให้อิมโดยไม่คิดดอกเบี้ย
- ☐ การเข้าค้าประกันโดยไม่คิดค่าธรรมเนียม
- ☐ การให้ค่านายหน้าหรือค่าธรรมเนียมการเป็นตัวแทน
- ☐ การขาย การให้เช่าซื้อทรัพย์สิน เกินมูลค่าที่เป็นจริงตามที่ปรากฏเห็นในท้องตลาด
- ☐ การใช้สถานที่ ยานพาหนะ หรือทรัพย์สิน โดยไม่คิดค่าเช่าหรือค่าบริการน้อยกว่าที่คิดกับบุคคลอื่นโดยปกติทางการค้า
- ☐ การให้ใช้บริการโดยไม่คิดค่าบริการ หรือคิดค่าใช้บริการน้อยกว่าที่คิดกับบุคคลอื่นโดยปกติทางการค้า
- ☐ การให้ส่วนลดในสินค้า หรือทรัพย์สินที่จำหน่าย โดยการให้ส่วนลดมากกว่าที่ให้กับบุคคลอื่นโดยปกติทางการค้า
- ☐ การให้เดินทาง หรือขนส่งบุคคล หรือสิ่งของโดยไม่คิดค่าใช้จ่าย หรือคิดค่าใช้จ่ายน้อยกว่าบุคคลอื่นโดยปกติทางการค้า
- ☐ การจัดเลี้ยง การจัดมหรสพ หรือการบันเทิงอื่นให้ โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายหรือคิดค่าใช้จ่ายน้อยกว่าที่คิดกับบุคคลอื่น โดยปกติทางการค้า

ข้าราชการประจำกิจกรรมที่มีความเสี่ยง

- ☐ การรับผลประโยชน์หรือการเรียกร้องสิ่งตอบแทนจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ
- ☐ การรับงานนอกหรือการทำธุรกิจที่เบียดบังเวลาราชการ/งานโดยรวมของหน่วยงาน
- ☐ การทำงานหลังเกษียณให้กับหน่วยงานที่มีผลประโยชน์ขัดกับหน่วยงานต้นสังกัดเดิม
- ☐ การนำรราชการไปใช้ในกิจธุระส่วนตัวและในหลายกรณีมีการเบิกค่าน้ำมันด้วย
- ☐ การนำบุคลากรของหน่วยงานไปใช้เพื่อการส่วนตัว
- ☐ การรับงานจากภายนอกจนกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ประจำ
- ☐ การใช้สิทธิในการเบิกจ่ายยาให้แก่ญาติแล้วนำมาใช้ที่คลินิกส่วนตัว
- ☐ การรับประโยชน์จากระบบการเลือกบัตรคิวให้แก่เจ้าหน้าที่หรือญาติเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน

กลุ่มวิชาชีพที่เกี่ยวกับการ ตรวจสอบ ประเมินราคาและการจัดซื้อจัดจ้าง

- ☐ การกำหนดมาตรฐาน (Specification) ในสินค้าที่จะจัดซื้อจัดจ้างให้บริษัทของตนหรือของพวกพ้องได้เปรียบหรือชนะในการประมูล
- ☐ การให้ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างแก่พรรคพวก/ญาติ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ในการประมูลหรือ การจ้างเหมา รวมถึงการปกปิดข้อมูล เช่น การปิดประกาศหรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารล่าช้า หรือพันทัดการยื่นใบเสนอราคา เป็นต้น